

Erstatningskrav fra imperiets juvel

Indien: En tale på 15 minutter og 28 sekunder har via Youtube udløst debat om britisk kompensation til Indien. Regningerne fra kolonifortiden hober sig op i London.

HENRIK THOMSEN
Jyllands-Postens korrespondent
henrik.thomsen@jp.dk

LONDON

Stakken af ubetalte regninger fra fortiden vokser i Storbritannien, hvor flere og flere af landets tidligere besiddelser kræver kompensation for overgreb og udbytning under kolonitiden.

Bølger af sagsanlæg er undervejs fra Kenya, Malaysia og Malawi, og nu rumler det også i Indien; juvelen i det tidligere britiske imperium.

Med 1,3 mia. indbyggere er Indien den mest betydningsfulde blandt Storbritanniens tidligere kolonier. Knap en fjerdedel af befolkningen – 300 mio. – lever ifølge FN i »ekstrem fattigdom« uden adgang til de mest grundlæggende fornødheder som rent vand, elektricitet, uddannelse og hospitaler.

Hidtil har skiftende indiske regeringer stået for skud i debatten om landets udviklingsproblemer, men med en tale på 15 minutter og 28 sekunder lykkedes det en oppositionspolitikker at dreje kanonen mod Storbritannien, som indtil 1947 sad på magten.

Shashi Tharoor – karriere-diplomat, parlamentsmedlem og minister i en tidligere regering under Kongrespartiets ledelse – var for knap en måned siden den syvende taler under et langstrakt arrangement i Oxford Union, en debatforening på det verdensberømte universitet i England.

Han lagde stærkt ud:

»Indiens andel af verdensøkonomien var 23 pct., da briterne ankom til vores land. Da briterne tog af sted, var andelen end på 4 pct. Hvorfor? Simpelthen fordi Indien blev regeret til Stor-

britanniens fordel. Storbritanniens fremgang gennem 200 år blev finansieret ved at udplynre Indien,« fastslog den indiske politiker.

Han anklagede bl.a. briterne for at knuse den indiske tekstilindustri ved at eksportere bomulden til væverier hjemme i Storbritannien.

»Væverne blev forvandlet til tiggere,« sagde Tharoor og hævdede, at inderne tilmed selv måtte finansiere det enorme britiske koloniapparat, som styrede landet.

Betalte for undertrykkelse

»Vi betalte bogstaveligt talt for vores egen undertrykkelse,« lød det fra den indiske politiker.

I en humoristisk tone påpegede Shashi Tharoor, at Indien var briternes største eksportmarked i det 19. århundrede, at 54.000 indere mistede livet som britiske soldater under Første Verdenskrig, og

at indiske skatteborgere betalte en stor del af regningen for krigen.

Tharoor mindede også om, at Storbritanniens milliardgæld til Indien efter Anden Verdenskrig aldrig er betalt, og at mellem 15 og 29 mio. indere døde af sult, mens landet var under britisk styre.

Alene i 1943 sultede 4 mio. indere i Bengalen ihjel – ifølge Shashi Tharoor fordi den daværende britiske premierminister, Winston Churchill, prioriterede at opbygge fødevarelagre i det krigsramte Europa frem for at sende hjælp til de nødlidende indere.

Shashi Tharoor mener, at briterne principielt bør anerkende deres erstatningspligt over for Indien – uanset om kompensationen så kun bliver på ét pund om året i 200 år.

Den indiske blogger Minhaz Merchant regnede hurtigt ud, at erstatningen til den tidligere koloni bør være omkring 20 billioner kroner, hvis alt skal tælles med.

For få år siden ville talen i Oxford næppe have vakt stor opsigt i Indien, men internet har ændret alt.

Oxford Union lagde Shas-

hi Tharoors indlæg på Youtube, hvor talen blev et kæmpe hit.

Foreløbig er talen afspillet 2,8 mio. gange, og den udløste enorm debat i de sociale medier, hvor den har været blandt de mest diskuterede emner på Facebook i Indien. Også flere toneangivende indiske medier er hoppet på sagen.

Især den yngre generation blandt inderne synes optaget af diskussionen om fortiden, og meningerne er delte.

Nogle mener, at Storbritannien bør betale erstatning, andre taler for at få en undskyldning, mens atter andre hævder, at briterne ikke skylder Indien noget. De mener i lighed med nogle økonomer, at den britiske kolonisering samlet set var en fordel for Indien.

Modi på banen

Mest bemærkelsesværdigt har også Indiens premierminister, Narendra Modi, meldt sig i debatten.

»Tharoors tale afspejler følelserne hos mange patriotiske indere og viser, hvilket indtryk man med en effektiv argumentation kan efterlade ved at sige de rette ting på ret-

FAKTA

Imperiets nedtur

I imperiets storhedstid herskede briterne over en tredjedel af verdens befolkning, men for hundrede år siden begyndte det at gå baglæns.

I 1920'erne mistedes Irland og Egypten, efter Anden Verdenskrig de fleste af kolonierne i Asien, Afrika, Vestindien og Stillehavet og i 1997 Hongkong.

Indien fik selvstændighed i 1947, Malaysia i 1957, Kenya i 1963 og Malawi i 1964.

Knap en fjerdedel af den indiske befolkning lever ifølge FN i »ekstrem fattigdom« uden adgang til de mest grundlæggende fornødenheder.

Arkivfoto: Manish Swarup/AP

Storbritanniens fremgang gennem 200 år blev finansieret ved at udplyndre Indien.

Shashi Tharoor, indisk karrierediplomat, parlamentsmedlem og minister i en tidligere regering under Kongrespartiets ledelse

Med en tale på 15 minutter og 28 sekunder satte Shashi Tharoor britisk erstatning til Indien på dagsordenen.

Arkivfoto: Gurinder Osan/AP

te sted,« sagde Modi under et arrangement i parlamentet i New Delhi. Modi er nationalist og leder af Bharatiya Janata Parti (BJP), som vandt magten ved et historisk jordskredsvalg sidste år.

I London er politikerne gået i flyverskjul.

Indien modtager årligt milliarder af kroner i britisk udviklingshjælp, men kritikere har sat spørgsmålstegn ved, om et land med atomvåben og eget rumprogram behøver at få bistand.

Skiftende britiske regeringer har været meget tilbageholdende med at undskylde for kolonitiden, og krav om økonomiske erstatninger bryder man sig slet ikke om.

Erstatning efter Mau Mau

I 2013 fik 5.228 kenyanere dog tilsammen 200 mio. kr. som kompensation for tortur og andre alvorlige menneskeretskrænkelser i 1950'erne, da det britiske kolonistyre kvalte en opstand blandt landets sorte.

Mau Mau-bevægelsens væbnede oprør begyndte i 1952 og varede i fire år.

Inspireret af de første erstatninger er en ny bølge på 41.000 sager fra Mau Mau-ti-

den under forberedelse, og i Kenya overvejer en gruppe advokater, om de også kan hente erstatning for påståede britiske overgreb helt tilbage i 1894.

Også i Malawi har advokaterne travlt. Her blev 33 fredelige demonstranter – herunder tre gravide kvinder – skudt af britiske tropper under en demonstration i marts 1959.

Malawi hed dengang Nyasaland og var ligeledes underlagt britisk kolonistyre, som havde indført undtagelsestilstand for at slå en opstand ned.

De 33 blev begravet i en massegrav. Nu vil de efterladte have erstatning.

I Malaysia er sagsanlæg på vej efter en massakre i 1948, da en deling på 14 soldater fra Scots Guards trængte ind på gummiplantagen Batang Kali i sultanatet Selangor, som dengang var del af et britisk protektorat.

Soldater ledsaget af lokale politifolk omringede en af plantagens landsbyer med flere end 50 indbyggere.

I alt 24 mænd i landsbyen blev skudt, og bagefter brændte soldaterne alle huse ned.